

04.11.2021

Høringsbrev til forslag til ny forskrift for vann- og avløpsgebyrer

Karlsøy kommune legger med dette forslag til ny forskrift for vann- og avløpsgebyrer ut på høring og offentlig ettersyn. Høringsfristen er satt til 3 uker med svarfrist 26.11.2021.

Høringssvar kan sendes til postmottak@karlsøy.kommune.no eller til Karlsøy kommune, Postmottak, Rådhusveien 41, 9130 Hansnes, og merkes med saksnr. 2021/1252.

1 Bakgrunn

Rammene for kommunale vann- og avløpsgebyr fastsettes i kommunal forskrift. Gjeldende vann- og avløpsforskrift ble vedtatt av Karlsøy kommunestyre i 2001. Siden den gang har det skjedd viktige endringer i sentrale lover og forskrifter som berører vannforsyning og avløpshåndtering. Fra 2012 er kommunens adgang til å kreve inn vann- og avløpsgebyrer hjemlet i *lov om kommunale vass- og avløpsanlegg. Forurensningsforskriften* fra 2004 fastsetter de overordnede rammene for gebyrene og hovedreglene om utregning og innkreving. Bakgrunnen for utarbeidelse av ny forskrift er at kommunen ønsker en ny forskrift som er bedre tilpasset dagens forhold.

Vann- og avløpsgebyrene i Karlsøy kommune bygger på selvkostprinsippet, det vil si at kommunens kostnader med å frembringe tjenestene skal dekkes inn gjennom de gebyrene som abonnentene betaler. Kommunen har etter forurensningsforskriften ikke anledning til å tjene penger på tjenestene. Over- eller underskudd i det enkelte år skal henholdsvis avsettes til eller trekkes fra bundne driftsfond. Avsatt overskudd fra det enkelte år tilbakeføres til abonnentene i form av lavere årsgebyrer i løpet av en femårsperiode. Tilsvarende vil fremførbare underskudd dekkes inn over årsgebyret i løpet av en femårsperiode. Vann- og avløpsgebyrene skal ikke brukes til å finansiere andre deler av kommuneforvaltningen.

2 Oppsummering

I forslag til ny forskrift er tilknytningsgebyret utformet slik at alle abonnenter betaler en fast sats per eiendom. En fast sats oppleves å være mer rettferdig for abonnentene enn en sats som for eksempel er avhengig av størrelse på bygningen.

Ny vann- og avløpsforskrift foreslår å videreføre et todelt årsgebyr for både vann og avløp, med en fast og variabel del. Det er foreslått at boligeiendommer skal betale ett fastgebyr per boenhet. Eiendom med hybel eller sokkelleilighet betaler ikke abonnementsgebyr for første boenhet som er hybel eller sokkelleilighet.

Nærings- og kombinasjonseiendom¹ skal betale fastgebyr etter fastsatte kategorier basert på vannforsyningskapasitet. Bakgrunnen for inndelingen i kategorier er at kommunen må ta hensyn til at kommunens infrastrukturkostnader knyttet til vann og avløp er forholdsmessig høyere for storforbrukende abonnenter enn for en boligeiendom.

¹ Med kombinasjonseiendom menes eiendom hvor det både er næringsbygninger og bygninger for bolig.

Den variable delen av gebyret fastsettes som hovedregel etter målt forbruk, men for abonnenter som ikke har vannmåler må kommunen stipulere forbruket. Ved stipulert forbruk foreslås det i ny forskrift at forbruket beregnes ut fra eiendommens bruksareal (BRA) etter NS-3940, i henhold til et forholdstall mellom bruksareal og vannvolum. I forslag til ny forskrift er det foreslått en omregningsfaktor på 1,2 m³ per m² bruksareal.

Simuleringen nedenfor viser en sammenligning av VA-gebyrene i 2021 etter gjeldende og ny VA-forskrift. Grønn bakgrunn i tabellen nedenfor betyr at abonnenten vil betale mindre etter ny forskrift enn i dag, mens rød bakgrunn betyr at abonnenten vil betale mer etter ny forskrift. Disse fargekodene er brukt gjennomgående utover i notatet. Det er tatt utgangspunkt i fire tenkte eiendommer.

Årsgebyr vann inkl. mva.	m ³	Gjeldende	Ny forskrift
Enebolig	120	5.040	4.451
Enebolig med hybel	200	5.700	6.208
Liten butikk	100	4.950	4.012
Fiskeri	5.500	94.500	142.572

Tabell 1 - Simulerte vanngebyrer ved ny og gammel forskrift.

Årsgebyr avløp inkl. mva.	m ³	Gjeldende	Ny forskrift
Enebolig	120	5.178	4.294
Enebolig med hybel	200	5.630	5.704
Liten butikk	100	5.065	3.941
Fiskeri	5.500	35.575	123.101

Tabell 2 - Simulerte avløpsgebyrer ved ny og gammel forskrift.

3 Forslag til ny forskrift for vann og avløp

I dette kapittelet skisseres hovedtrekkene og spesielle forhold i forslaget til ny forskrift for vann og avløp.

3.1 Tilknytningsgebyr

Ved tilknytning til kommunalt vann- og/eller avløpsnett er det abonnenten som står for rørleggerkostnaden. Kommunen har således ikke direkte kostnader knyttet til tilknytningen. Kommunens kostnader er hovedsakelig knyttet til administrativ registrering av ny abonnent.

I forslag til ny forskrift er tilknytningsgebyret foreslått krevd ved hendelsene beskrevet i forskriftens § 2.1 første ledd bokstav a til c.

Tilknytningsgebyret er utformet slik at alle abonnenter betaler en fast sats per eiendom. En fast sats antas å oppleves som mer rettferdig for abonnentene enn en sats som er avhengig av for eksempel bygningsstørrelse.

Det legges ikke opp til å ilegge tilknytningsgebyr ved til-/påbygg av eksisterende eiendom. Dersom kommunen overtar privat vann- og/eller avløpsanlegg kan kommunen fastsette særskilt sats i det enkelte tilfellet.

Samlede inntekter fra tilknytningsgebyr avhenger av nybyggings- og etableringsaktiviteten i kommunen og vil variere fra år til år. Dersom gebyrsatsen er høy vil mange tilknytninger medføre at tilknytningsgebyrinntektene utgjør en betydelig andel av årets totale gebyrinntekter. Dette vil kunne påvirke muligheten til å holde årsgebyret stabilt, siden årsgebyret må reduseres ved overskudd på selvkostkalkylen. Et lavt nivå på tilknytningsgebyret er i tråd med anbefalingen fra Norsk Vann.

Gebyrsatsen fastsettes årlig av kommunestyret og vil fremgå av gebyrregulativet.

3.2 Todelt årsgebyr

Et todelt årsgebyr, med en fast del og en variabel del, foreslås videreført i forslaget til ny vann- og avløpsforskrift. Valget av en todelt gebyrmodell kan begrunnes i at dette bedre fanger opp tjenestenes kostnadssammensetning, samt at det gir anledning til å differensiere den faste delen av årsgebyret.

Samlede abonnementsgebyrinntekter skal fortrinnsvis dekke gebyrtjenestens forventede kapitalkostnader (kalkulatoriske renter og avskrivninger). Disse kostnadene kan ansees som faste og forbruksuavhengige.

3.3 Abonnementsgebyr (fastledd)

I forslaget til ny forskrift foreslås det at boligeiendom skal betale abonnementsgebyr som en fast sats per boenhet. Eiendom med hybel eller sokkelleilighet betaler ikke abonnementsgebyr for første boenhet som er hybel eller sokkelleilighet.

Nærings- og kombinasjonseiendommer skal betale abonnementsgebyr etter fastsatte kategorier som gjenspeiler vannforsyningskapasiteten til den enkelte eiendom. Den enkelte eiendom skal betale et gitt antall abonnementsgebyr basert på eiendommens høyeste vannforbruk de siste årene. Dette er et godt og tilgjengelig anslag på forsyningskapasitet til den enkelte eiendom og dermed også på kommunens infrastrukturkostnader per storforbrukende næringseiendom. Praksisen er i bruk i flere kommuner.

Uten en slik vekting ville hver næringsabonnent bare betalt ett abonnementsgebyr uavhengig av eiendommens relative andel av kommunens produksjons-/håndteringskapasitet. Dette ville resultert i en uheldig skjevdeling av kapitalkostnadene mellom bolig- og næringseiendommer. Antall fastledd følger en avtakende funksjon gitt vannforbruk.

Tabell 3 under viser en oversikt over kategorier, antall abonnementsgebyr (fastledd) og antall abonnenter i hver kategori.

Næringskategorier	Antall fastledd	Enhet/kapasitet		Abonnenter vann	Abonnenter avløp
Boligeiendom	1	Per boenhet		398	272
Fritidseiendom	1	Per boenhet		24	5
Kategori 1	1	0	300	67	25
Kategori 2	3	300	1.000	16	10
Kategori 3	6	1.000	3.000	4	3
Kategori 4	12	3.000	6.000	2	2
Kategori 5	24	6.000	20.000	1	0
Kategori 6	50	20.000	50.000	1	0

Tabell 3 - Oversikt over kategorier, antall fastledd og antall abonnenter i hver kategori.

Endring av tilordnet kategori for nærings- og kombinasjonseiendom

Det er ikke lagt opp til at tilordnet kategori for den enkelte eiendom skal kunne endres på basis av en reduksjon i vannforbruket. Det er flere årsaker til dette:

- Fastleddet skal dekke kommunens kostnader knyttet til den teoretiske leveringskapasiteten til hver abonnent.
- Kommunens infrastruktur avskrives lineært over 40 år slik at de faste kostnadene er relativt stabile over tid og er upåvirket av endringer i den enkelte abonnents varierende vannforbruk.
- Siden kommunens kostnader innenfor vann og avløp i sin helhet skal dekkes av abonnentene medfører endringer av kategoritilhørighet en kostnadsforskyvning fra en gruppe abonnenter til en annen.
- Dersom en abonnent gis anledning til å «søke» om tilordning til en annen kategori vil dette kunne få en uheldig smitteeffekt samtidig som kan gi utfordringer i budsjettarbeidet.

- Stadig endring av kategoritilhørighet for et stort antall næringsabonnenter kan påføre kommunen kostnader med å oppdatere fakturasystemet.

Arbeidsgruppen anbefaler å revidere kategoritilhørighet ved jevne mellomrom, f.eks. hvert femte år.

Samlet inntekt fra abonnementsgebyr skal dekke kommunens kapitalkostnader, dvs. kostnader knyttet til kommunens infrastruktur. En abonnent kan redusere årsgebyr for vann og avløp ved å senke vannforbruket.

3.4 Variabelt gebyr

Regelverket gir begrensede muligheter til å differensiere det variable forbruksgebyret. Det anbefales å operere med samme gebyr per m³ for alle abonnentgrupper.

Gebyret fastsettes som hovedregel etter målt forbruk for annet enn bolig og unntaksvis etter stipulert forbruk der vannmåler ikke er installert. I ny forskrift vil det være krav til vannmåler for næringseiendom, kombinasjonseiendom og anlegg med varig eller midlertidig tilknytning.

Ved stipulert forbruk foreslås det i ny forskrift at forbruket beregnes ut fra eiendommens bruksareal etter NS-3940, i henhold til et forholdstall mellom bruksareal og vannvolum. Forholdstallet fremgår av gebyrregulativet.

Frittstående garasjer, uthus, anneks, utvendige boder samt naust regnes ikke som bruksareal for bolig- og kombinasjonseiendom. Dette gjelder bygningstype 181-183 etter NS-3457.

Dersom eiendommens opplysninger i matrikkelen er mangelfulle, skal abonnenten på forespørsel fra kommunen fremskaffe dokumentasjon på eiendommens gebyrpliktige areal. Om abonnenten likevel ikke fremskaffer slik dokumentasjon, kan kommunen estimere arealet basert på tilgjengelig skattetakst (eiendomsskatt), bygningsomriss i offentlig kartverk, eller på bakgrunn av det gebyrgrunnlaget som benyttes for eiendommen på det tidspunktet forskriften trådte i kraft.

Gebyr for midlertidig tilknytning er innarbeidet i bestemmelsen om gebyr etter målt forbruk (variabel del av årsgebyret). Imidlertid kan kravet om vannmåler fravikes dersom vannforbruket kan fastsettes på andre måter. I tilfeller der det ikke er mulig å installere vannmåler kan kommunen fastsette et stipulert forbruk.

3.5 Omregningsfaktor for stipulert forbruk

Regelverket understreker at det stipulerte forbruket skal i størst mulig grad tilsvare reelt forbruk. Tidligere har boligeiendommer hatt en omregningsfaktor på 3,0 m³ per m² bruksareal, mens næringseiendommer har hatt en omregningsfaktor på 2,2 m³ per m² bruksareal. I ny forskrift er det foreslått å sette omregningsfaktoren til 1,2 m³ per m² bruksareal for alle eiendommer. Dette er i tråd med anbefalingen til interesseorganisasjonen *Norsk Vann* som sier at omregningsfaktoren for stipulert årlig forbruk bør ligge mellom 1,1–1,3 m³ per m² bruksareal (2011).

3.6 Særskilt om vannmåler mv.

I forslag til ny forskrift legges det til grunn at kommunen eier vannmåleren og at abonnenten skal betale en årlig leie for anskaffelse og vedlikehold av vannmåleren. Dette er en videreføring av den gjeldende praksisen.

I forslag til ny forskrift åpnes det for at kommunen kan fastsette årsgebyret skjønnsmessig etter purring dersom abonnenten unnlater å foreta avlesning. Kommunen kan selv foreta avlesning uten ytterligere varsel til abonnenten, og kreve særskilt betaling til dekning av kommunens kostnader med dette. Betalingssatsen fastsettes årlig i gebyrregulativet.

4 Gebyrsimulering

Den nye VA-forskriften danner grunnlaget for et nytt gebyrregulativ som skal vedtas årlig av kommunestyret. Oversiktene under sammenligner gebyrsatser i 2021 etter gjeldende forskrift og forslag til ny. Satsene etter ny forskrift er simulert med nye grunnlagsverdier for antall abonnementsgebyr og antall kubikkmeter målt og stipulert vannforbruk. Alle satser inkluderer merverdiavgift.

4.1 Abonnements- og forbruksgebyr ved ny forskrift

Tabell 4 og tabell 5 nedenfor viser abonnements- og forbruksgebyr for vann og avløp etter gjeldende og ny VA-forskrift. I dag utgjør inntekten fra abonnementsgebyret 68 og 64 % av årsgebyrinntekten for henholdsvis vann og avløp. I ny forskrift er det lagt til grunn at abonnementsgebyret skal fortrinnsvis dekke kapitalkostnadene for vann og avløp. Andel kapitalkostnader utgjør i dag 32 og 42 % for henholdsvis vann og avløp. Konsekvensen av denne endringen er at abonnementsgebyret blir redusert og forbruksgebyret øker.

Omregningsfaktoren for stipulert forbruk også satt ned i ny forskrift (kapittel 3.5). Etter ny forskrift vil stipulert forbruk være lavere for mange abonnenter og dermed blir det færre kubikkmeter å fordele kostnadene på. En lavere stipulert total vannmengde gir dermed en høyere gebyrsats.

Vann 2021 inkl. mva.	Enhet	Gjeldende	Ny forskrift
Fastgebyr	kr/boenhet	4.050	1.816
Forbruksgebyr	kr/m ³	8,25	21,96

Tabell 4 - Vann - Forbruks- og abonnementsgebyr for ny og gjeldende VA-forskrift.

Avløp 2021 inkl. mva.	Enhet	Gjeldende	Ny forskrift
Fastgebyr	kr/boenhet	4.500	2.178
Forbruksgebyr	kr/m ³	5,65	17,63

Tabell 5 - Avløp - Forbruks- og abonnementsgebyr for ny og gjeldende VA-forskrift.

4.2 Årsgebyr boligeiendom uten vannmåler

99 % av boligeiendommene betaler i dag etter stipulert forbruk. Tabell 6 til tabell 8 viser vann- og avløpsgebyrer etter gjeldende og ny VA-forskrift for ulike boligkategorier med stipulert forbruk.

Bolig stipulert - Årsgebyr Vann inkl. mva.	m ²	Gjeldende	Ny forskrift
Tomannsbolig	70	5.783	3.661
Tomannsbolig	110	6.773	4.715
Enebolig	150	7.763	5.769
Enebolig	190	8.753	6.823
Enebolig m/hybel	230	9.743	7.877

Tabell 6 - Simulerte vanngebyrer for ulike boligeiendommer uten vannmåler.

Bolig stipulert - Årsgebyr Avløp inkl. mva.	m ²	Gjeldende	Ny forskrift
Tomannsbolig	70	5.687	3.659
Tomannsbolig	110	6.365	4.505
Enebolig	150	7.043	5.351
Enebolig	190	7.721	6.198
Enebolig m/hybel	230	8.399	7.044

Tabell 7 - Simulerte avløpsgebyrer for ulike boligeiendommer uten vannmåler.

Bolig stipulert - Årsgebyr VA inkl. mva.	m ²	Gjeldende	Ny forskrift
Tomannsbolig	70	11.469	7.391
Tomannsbolig	110	13.137	9.372
Enebolig	150	14.805	11.353
Enebolig	190	16.473	13.335
Enebolig m/hybel	230	18.141	15.316

Tabell 8 - Totalt årsgebyr ved stipulert forbruk for vann og avløp.

4.3 Årsgebyr boligeiendom med vannmåler

1 % av boligeiendommene betaler i dag etter målt forbruk. Tabell 9 til tabell 11 viser vann- og avløpsgebyrer etter gjeldende og ny VA-forskrift for ulike boligkategorier med målt forbruk.

Bolig målt - Årsgebyr Vann inkl. mva.	m ³	Gjeldende	Ny forskrift
Tomannsbolig	80	4.710	3.573
Enebolig	120	5.040	4.451
Enebolig	160	5.370	5.330
Enebolig m/hybel	200	5.700	6.208

Tabell 9 - Simulerte vanngebyrer for ulike boligeiendommer med vannmåler.

Bolig målt - Årsgebyr Avløp inkl. mva.	m ³	Gjeldende	Ny forskrift
Tomannsbolig	80	4.952	3.588
Enebolig	120	5.178	4.294
Enebolig	160	5.404	4.999
Enebolig m/hybel	200	5.630	5.704

Tabell 10 - Simulerte avløpsgebyrer for ulike boligeiendommer med vannmåler.

Bolig målt - Årsgebyr VA inkl. mva.	m ³	Gjeldende	Ny forskrift
Tomannsbolig	80	9.662	7.161
Enebolig	120	10.218	8.745
Enebolig	160	10.774	10.328
Enebolig m/hybel	200	11.330	11.912

Tabell 11 - Totalt årsgebyr ved målt forbruk for vann og avløp.

4.4 Årsgebyr nærings- kombinasjonseiendommer uten vannmåler

85 % av nærings- og kombinasjonseiendommene i kommunen har ikke vannmåler i dag. For nærings- og kombinasjonseiendom er hovedregelen i forurensningsforskriften at årsforbruket skal beregnes på grunnlag av målt vannforbruk. Kommunen vil derfor i ny forskrift kreve vannmåler for alle nærings- og kombinasjonseiendommer. Tabell 12 til tabell 14 nedenfor viser vann- og avløpsgebyrer etter gjeldende og ny VA-forskrift for nærings- og kombinasjonseiendommer uten vannmåler. Det er tatt utgangspunkt i fem tenkte eiendommer. Det er også verdt å merke seg at fastleddet i gjeldende forskrift er differensiert i ulike kategorier for gebyrområdet vann, men ikke for gebyrområdet avløp. Se mer om dette i kapittel 0.

Næring stipulert - Årsgebyr Vann inkl. mva.	m ²	Gjeldende	Ny forskrift
Liten butikk	150	6.848	5.769
Forretningslokale	500	35.450	18.624
Idrettsanlegg	1.200	48.155	42.518
Sykehjem	2.400	92.685	74.141
Barne- og ungdomsskole	4.800	161.870	148.282

Tabell 12 - Simulerte vanngebyrer for ulike nærings- og kombinasjonseiendommer uten vannmåler.

Næring stipulert - Årsgebyr Avløp inkl. mva.	m ²	Gjeldende	Ny forskrift
Liten butikk	150	6.365	5.351
Forretningslokale	500	10.715	17.112
Idrettsanlegg	1.200	19.416	38.455
Hospits	2.400	34.332	63.842
Barne- og ungdomsskole	4.800	64.164	127.685

Tabell 13 - Simulerte avløpsgebyrer for ulike nærings- og kombinasjonseiendommer uten vannmåler.

Næring stipulert - Årsgebyr VA inkl. mva.	m ²	Gjeldende	Ny forskrift
Liten butikk	150	13.212	11.120
Forretningslokale	500	46.165	35.736
Idrettsanlegg	1.200	67.571	80.974
Sykehjem	2.400	127.017	137.983
Barne- og ungdomsskole	4.800	226.034	275.966

Tabell 14 - Totalt årsgebyr VA for nærings- og kombinasjonseiendommer uten vannmåler.

4.5 Årsgebyr nærings- kombinasjonseiendommer med vannmåler

Tabell 15 til tabell 17 nedenfor viser vann- og avløpsgebyrer etter gjeldende og ny VA-forskrift for nærings- og kombinasjonseiendommer med vannmåler. Kun 15 % av nærings- og kombinasjonseiendommene har vannmåler i dag. Det er tatt utgangspunkt i seks tenkte eiendommer med vannmåler.

Næring målt - Årsgebyr Vann inkl. mva.	m ³	Gjeldende	Ny forskrift
Liten butikk	100	4.950	4.012
Hospits	500	8.250	16.428
Aldershjem	2.800	49.475	72.384
Fiskeri	5.500	94.500	142.572
Produksjonsbedrift	9.000	123.375	241.224
Stor produksjonsbedrift	25.000	281.000	639.800

Tabell 15 - Simulerte vanngebyrer for ulike nærings- og kombinasjonseiendommer med vannmåler.

Næring målt - Årsgebyr Avløp inkl. mva.	m ³	Gjeldende	Ny forskrift
Liten butikk	100	5.065	3.941
Hospits	500	7.325	15.349
Aldershjem	2.800	20.320	62.432
Fiskeri	5.500	35.575	123.101
Produksjonsbedrift	9.000	55.350	210.942
Stor produksjonsbedrift	25.000	145.750	549.650

Tabell 16 - Simulerte avløpsgebyrer for ulike nærings- og kombinasjonseiendommer med vannmåler.

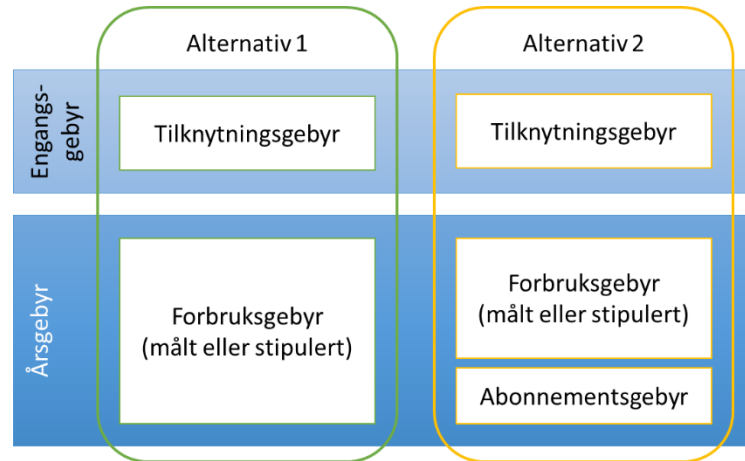
Næring målt - Årsgebyr VA inkl. mva.	m ³	Gjeldende	Ny forskrift
Liten butikk	100	10.015	7.953
Hospits	500	15.575	31.777
Aldershjem	2.800	69.795	134.816
Fiskeri	5.500	130.075	265.673
Produksjonsbedrift	9.000	178.725	452.166
Stor produksjonsbedrift	25.000	426.750	1.189.450

Tabell 17 - Totalt årsgebyr VA for nærings- og kombinasjonseiendommer med vannmåler.

5 Nærmere om sentrale regler

Lov om kommunale vass- og avløpsanlegg, samt tilhørende forskrift, sier at kommunene kan dekke inn inntil 100 % av sine kostnader til vannforsyning og avløpshåndtering gjennom gebyrer. Videre sier lovens tilhørende forskrift at gebyrene skal bestå av engangsgebyr for tilknytning og årlige gebyrer. Ved beregning av selvkost bør de til enhver tid gjeldende retningslinjer for beregning av selvkost for kommunale betalingstjenester legges til grunn.

De årlige gebyrene skal enten beregnes på grunnlag av vannforbruk alene, eller en todelt gebyrordning med en fast og en variabel del. Figur 1 skisserer de to alternativene.

Figur 1 - Vann- og avløpsgebyrer

5.1 Tilknytningsgebyr

Tilknytningsgebyret er et engangsgebyr. Det skal ikke kreves nytt gebyr ved ominnredning eller bruksendring. Kommunen har anledning til å vedta i lokal forskrift at det skal kreves et tillegg i gebyret ved tilbygg eller påbygg. Kommunen kan da bestemme at tilleggsggebyret bare skal betales når utvidelsen utgjør et visst minsteareal.

Kostnadsgrunnlag

I forskriften med kommentarer er det ikke spesifisert hvilke kostnader som skal dekkes inn gjennom tilknytningsgebyret, men intensjonen er at det skal dekke en forholdsmessig del av kommunens samlede kostnader med vannforsyning og avløp. Gebyret skal beregnes for den enkelte faste eiendom eller for den enkelte boenhet på eiendommen.

Anledning til å kreve inn gebyret

Plikt til å betale engangsgebyr for tilknytning oppstår når en ellers gebyrpliktig eiendom blir bebygd, eller når gebyrplikt for bebygd eiendom inntreer etter *lov om kommunale vass- og avløpsanlegg § 3*. Kommunen bestemmer når gebyrene forfaller til betaling. Det kan ikke stilles krav om betaling av tilknytningsgebyr før utstedelse av byggetillatelse.

5.2 Årsgebyr

Beregningsmåte

Årsgebyr kan beregnes på to forskjellige måter. Gebyret kan beregnes utelukkende på bakgrunn av vannforbruk, eller kommunen kan velge en todelt gebyrordning hvor årsgebyret består av en fast og en variabel del hvor den variable delen beregnes utfra vannforbruk. Vannforbruket kan enten være målt eller stipulert ut fra bebyggelsens størrelse. Det er ikke tillatt å fastsette minimumsgebyrer. Dersom årsgebyret beregnes ut fra stipulert forbruk, skal det stipulerte forbruket i størst mulig grad tilsvare reelt forbruk.

Hvis vannforbruket stipuleres, skal for boligeiendommer bebyggelsens areal legges til grunn, da dette antas å gi best uttrykk for vannforbruket over en lengre periode.

Kommunen avgjør selv om tidligere arealberegninger skal benyttes, eller om det skal foretas ny beregning. Kommunen må i den kommunale forskriften redegjøre for de beregningsprinsippene som ligger til grunn for å fastslå stipulert forbruk for ulike bruksareal. Det kan tas hensyn til bebyggelsens art og bruk, samt eiendommens størrelse og beskaffenhet. Prinsipielt gjelder at vannmengde inn = avløpsmengde ut.

Både kommunen og den enkelte gebyrpliktige kan kreve at årsforbruket skal fastsettes ut fra målt forbruk. Den enkelte gebyrpliktige må selv bekoste slik måling, og målingen må utføres med vannmåler etter kommunens anvisning.

Eiendom som ikke brukes som bolig (næring mv.)

For næringseiendom og andre eiendommer som ikke brukes som bolig, er hovedregelen at årsforbruket, eventuelt den variable delen av årsgebyret, beregnes på grunnlag av målt vannforbruk. Er det ikke installert vannmåler, kan det fastsettes særlige regler eller inngås særlige avtaler om beregning av gebyret.

Kommunen har begrenset adgang til å sette lavere gebyrer for disse eiendommene enn det som ville følge av kommunens ordinære beregningsmåte for boligeiendommer. Det er ikke adgang til å fastsette en ren kvantumsrabatt for storforbrukere av vann.

For gartnerier, gårdsbruk og annen virksomhet hvor avløpsmengden avviker vesentlig fra vannforbruket, kan det inngås avtale basert på avvikende avløpsmengde.

Det kan gjøres fradrag for vann som går inn i bedriftens produkter, eller av andre grunner ikke slippes ut i avløpsnett fra næringseiendommer og andre eiendommer nevnt ovenfor.

For eiendom der kommunens kostnader ved vannproduksjonen er vesentlig lavere enn den øvrige vannproduksjonen, kan forbruksgebyret for vann reduseres etter avtale.

Det kan beregnes økt avløpsvannmengde i forhold til målt vannforbruk dersom overvann føres til avløp. For eiendommer med installert sprinkleranlegg kan det gjøres særlige avtaler slik at kommunens kostnader blir dekket.

Fastsettelse av særlige regler

Det kan fastsettes særlige regler for eksempel for bebyggelse som bare er i bruk deler av året, som har et særlig stort areal i forhold til vannforbruk og avløpsmengde eller som har tomt som medfører stort vannforbruk. Andre kriterier, som for eksempel gebyrpliktiges privatøkonomi, antall personer eller antall våtrom i huset, kan ikke legges til grunn for gebyrberegningen. Bestemmelsen gir adgang til å fastsette ulike beregningsmåter for eiendommer med ulik bruk. Dette innebærer ikke at selve prisen per m³ vann/avløp kan settes forskjellig for de ulike eiendommene.

Abonnementsgebyr (fast del i todelt modell)

En eventuell fast del (abonnementsgebyr) skal være stabil og ikke avspeile variasjon i forbruk. Den faste delen av årsgebyret bør ikke hindre den enkelte abonnent i å kunne påvirke eget årsgebyr gjennom å regulere vannforbruket. Ved ressursknapphet kan kommunen vurdere å fastsette gebyret på grunnlag av forbruk alene, det vil si at gebyret bare er basert på en forbruksavhengig variabel del.

Generelt er det vanlig at den faste delen gjenspeiler de faste kostnadene (typisk kapitalkostnader) knyttet til tjenesten. Samtidig anbefales det at abonnementsgebyret ikke overstiger 50 % av årsgebyrinntektene. Dette for å fremme vannsparing.

Ulike gebyrsatser

Utgangspunktet er at de samme gebyrsatsene skal gjelde i hele kommunen. Følgende unntak gjelder:

1. Tilknytningsgebyret kan differensieres avhengig av om den gebyrpliktige har betalt refusjon etter plan- og bygningsloven eller andre former for opparbeidelseskostnader for tekniske anlegg som er utført etter planer godkjent av kommunen. Regler om differensierte gebyrsatser må fastsettes i kommunens forskrift.
2. Det kan fastsettes ulike gebyrsatser for tilknytning- og årsgebyr dersom et vann- eller avløpsanlegg eller større enhet av dette medfører vesentlig høyere eller lavere kostnader enn de øvrige. Det kan kun fastsettes lavere gebyrsatser dersom kostnadene med å forsyne forbrukerne med vann i et vannforsyningsområde er mindre kostbart enn i et annet vannforsyningsområde i kommunen. Med gebyrsats menes kostnad per måleenhet for årsgebyr eller tilknytningsgebyr. Forbrukerkjøpsloven gir imidlertid forbruker mulighet til å kreve et passende prisavslag på levert vann dersom vannkvaliteten er dårlig i perioder.
3. Det kan videre fastsettes ulike gebyrsatser for tilknytnings- og årsgebyr for ulike boligkategorier, der det er ulike kostnader forbundet med betjening av ulike boligkategorier. For eksempel kan det fastsettes lavere gebyrsatser for blokkleiligheter på bakgrunn av at kostnadene med ledningsnett er lavere per boenhet for disse boligkategoriene enn for mer spredte boligheter.
4. Det kan fastsettes høyere gebyrsats for avløpsvann som er mer forurenset enn vanlig kommunalt avløpsvann, og som det koster kommunen mer å behandle.

Begrensninger som fremgår ovenfor, gjelder ikke fordelingen av den faste delen av årsgebyret ved bruk av todelt gebyrordning.

Andre forhold

Kommunen kan ikke ilegge tilleggsgebyr eller øke gebyrsatsen ved manglende etterlevelse av pålegg. Imidlertid kan kommunen kreve dekket faktiske direkte kostnader som kommunen har pga. manglende etterlevelse av pålegg knyttet til den enkelte eiendom.

Ved omlegging eller utbedring av avløpsledninger kan kommunen kreve at eier av tilknyttet stikkledning foretar tilsvarende omlegging eller utbedring.

Unnlater gebyrpliktig å etterkomme pålegg om utbedring av lekkasjer som medfører forurensing kan det fastsettes tvangsmulkt. Vedtak om tvangsmulkt fastsettes i henhold til *forurensningslovens* § 73. Kommunen har myndighet til å vedta tvangsmulkt på de områdene hvor de etter loven og forskrifter ellers har forurensningsmyndighet. Tvangsmulkten skal ha en størrelse som gjør det ulønnsomt å ikke følge kravet. Innkrevd tvangsmulkt tilfaller staten. Se § 9-8 i forslag til ny forskrift.

Om renteplikt ved for sen betaling eller tilbakebetaling av vann- og avløpsgebyrer gjelder reglene i *lov 6. juni 1975 nr. 29 om eiedomsskatt til kommunane* § 26 tilsvarende. Forfalt krav på årsgebyr er sikret med pant i eiendommen etter *panteloven* § 6-1.

6 Gjeldende lokal forskrift

Gjeldende forskrift i Karlsøy kommune heter *Forskrift for vann- og avløpsgebyrer* og er hjemlet i *lov av 31. mai 1974 nr. 17 om kommunale vass- og kloakkavgifter*. Forskriften ble vedtatt av Karlsøy kommunestyre 18. april 2001.

6.1 Tilknytningsgebyr

Dagens tilknytningsgebyr faktureres for betales for bebygd eiendom eller ved førstegangsoppføring av bygg på eiendom, som blir tilknyttet offentlig vann- og/eller avløpsnett. Engangsgebyret skal være likt for alle abonnenter

innen hver brukerkategori og skal betales ved første gangs tilknytning. Tabell 18 under viser tilknytningsgebyret for 2021.

Tilknytningsgebyr 2021	Enhet	Vann inkl. mva.	Avløp inkl. mva.
Engangsgebyr for tilknytning	kr/abonnet	4.125	3.000

Tabell 18 - Tilknytningsgebyr 2021

6.2 Årsgebyr

Forbruks- og abonnementsgebyr

Etter gjeldende forskrift betaler vann- og avløpsabonnetene i Karlsøy kommune et todelt årsgebyr. Dette innebærer at abonnentene belastes et fastgebyr, uavhengig av forbruk, og et variabelt ledd som er fastsatt på grunnlag av målt eller stipulert forbruk. Tabell 19 under viser abonnements- og forbruksgebyret for Karlsøy kommune i 2021.

Forbruks- og abonnementsgebyr 2021	Enhet	Vann inkl. mva.	Avløp inkl. mva.
Abonnementsgebyr	kr/boenhet	4.050	4.500
Forbruksgebyr	kr/m ³	8,25	5,65

Tabell 19 - Forbruks- og abonnementsgebyr 2021

Abonnementsgebyr næring – Vann

I gjeldende gebyrregulativ er næringsabonnenter på gebyrområdet vann differensiert ut ifra vannforbruket. For avløp er det ingen differensiering og man betaler det samme som bolig. Tabell 20 under viser en oversikt over abonnementsgebyr for næring på gebyrområdet vann.

Næring	m ³ lav	m ³ høy	Vann inkl. mva.
Kategori 1	0	1.000	4.125
Kategori 2	1.001	5.000	26.375
Kategori 3	5.001	10.000	49.125
Kategori 4	10.001	15.000	74.750
Kategori 5	15.001	20.000	105.000
Kategori 6	20.001	30.000	156.500
Kategori 7	30.001	40.000	207.500
Kategori 8	40.001	50.000	263.750
Kategori 9	50.001	75.000	396.250
Kategori 10	75.001	100.000	525.000
Kategori 11	100.001	125.000	550.000
Kategori 12	125.001	150.000	572.500
Kategori 13	150.001	175.000	595.000

Tabell 20 - Abonnementsgebyr næring – Vann

Stipulert forbruk

Stipulert forbruk er basert på beregningen av bruksareal i henhold til NS-3940 og en omregningsfaktor som fastsettes i gebyrregulativet hvert år. Bolig- og fritidseiendom har en omregningsfaktor på 3,0 m³ per m² bruksareal, mens næringseiendommer har en omregningsfaktor på 2,2 m³ per m² bruksareal.

Eksempler på årsgebyr

Tabell 21 under viser eksempler på årsgebyr for målt og stipulert forbruk for boligeiendommer.

Årsgebyr 2021	m ³	Vann inkl. mva.	Avløp inkl. mva.
Målt forbruk - Leilighet	55	4.504	4.811
Målt forbruk - Tomannsbolig	110	4.958	5.122
Målt forbruk - Enebolig	165	5.411	5.432
Stipulert forbruk - Leilighet 75 m ²	225	5.906	5.771
Stipulert forbruk - Tomannsbolig 150 m ²	450	7.763	7.043
Stipulert forbruk - Enebolig 200 m ²	600	9.000	7.890

Tabell 21 - Årsgebyr 2021

7 Arbeidsgruppen

Forslag til ny forskrift for vann og avløp er utarbeidet av teknisk enhet i Karlsøy kommune. EnviDan AS har vært sparringspartner.

Målsetningen med arbeidet har vært å lage en forskrift som er rettferdig, tydelig og fleksibel. Rettferdig: Gebyrene skal gjenspeile de ulike brukergruppenes kostnadsnivå på best mulig måte. Tydelig: Forskriften skal være lett å lese og håndheve med klart og forståelig språk uten uklare, eller vanskelige, formuleringer. Fleksibel: Forskriften henviser til årlige kommunestyrevedtak for gebyrenes størrelse.

Teknisk enhet, Karlsøy kommune.